

Ezt tudtuk meg. S jó ezt tudni addig, míg nem állítunk/állítanak ismét. Valamit. Állítva.

A NEM-állítás nem ÁLLÍTÁS immár: IRODALOM.

Szilasi László

BULLDOGSZEMMEL

"Szántó György Tibor nagy fába vágta a fejszáját, amikor megkísérli végigkalauzolni az olvasót az angol história tekervényes útjain. A könyv azokra a tényekre épül, melyek a történelem vázrendszerét alkotják, s mintegy drámai csomópontjai a szigetország történetének. Ezeket kommentálja színesen, olykor szarkasztikusan. Filmszerű megközelítési módja az események részesévé avatja az olvasót."

Valóban, már első pillantásra "nagy fának" tűnik a feladat. A szerző célja Anglia történetének bemutatása egy -nem is túlságosan vastag - kötetben, feltehetően minél magasabb színvonalon. A könyv egy Nyugaton már élő igény mintájára kíván egy többé-kevésbé reálisan elképzelt magyar igényt kielégíteni. Rövid, de tartalmas ismeretterjesztő könyvre tényleg szükség van. A magyar gondolkodásmód azonban eltér az angol középosztályétól. Ezt azért fontos megjegyezni, mert Szántó az angol igények kielégítésének módszereit is adoptálja, mit sem törődve bizonyos lényegbeli ízlés- és értékkülönbségekkel. A könyvek, amelyeket felhasznált, azt tükrözik, hogy az angol olvasók mit tartanak fontosnak saját történelmükben. Azt viszont nem vette figyelembe az író, hogy a magyar olvasó mit vár el egy angol történet könyvtől.

Hasonló nagyságrendű hiba, hogy szellemében és tartalmában túlságosan érződik egyetlen könyv: Jasper Ridley "The History of England" című művének hatása. Mindkét könyv "filmszerű" megközelítése a királyok történetére, azok jellemére, legendáira összpontosul. Az a tény, hogy egy ily módon redukált történelemfelfogás jelenti a könyv vezérfonalát önmagában véve is káros hatású.

Mivel azonban a rövid terjedelem miatt/?/ a társadalmi-gazdasági fejlődés, vagy az izgalmas kultúrális háttér bemutatása szinte teljesen elmaradt, nem annyira káros harásról, hanem alapvető tematikai és főleg szemléleti hibákról kell írnom. Nehéz elhinni, hogy II. Henrik magánélete vagy akár Oroszlánszívű Richárd homoszexualitása fontosabb, mint az angliai városfejlődés. Megjegyzem: a "polgárság" fogalma a Wat Tyler-féle felkelésig egyszer fordul elő "városi csőcselék" elnevezés alatt!

A mű mindemellett teljességre törekszik, de az arányokat tekintve ezt nem sikerül megvalósítania: az aránytalanság nemcsak a szerkezetben, de a színvonalban is jelentkezik. Egy jelentéktelenebb epizód fölötti merengés mellett megférnek a szándékukban -hol sikeresen, hol sikertelenül - lényegretörő meghatározások, melyek teoretikus megalapozottsága enyhén szólva eklektikus. Amikor például arról ír, hogy a normann uralkodók alatt is a földesúr-jobbágy viszony kölcsönös volt, épp csak azt nem írja le, hogy a középkori Angliában kizsákmányolásról szó sincs. /Nem értem, miért nem írta: talán nem akart a kérdés gyökeréig ereszkedni, ki tudja? / Viszont az angolszász törzsi háborúk célját feszegetve megállapítja, hogy a kereszténység-pogányság ideológiai ellentétre azért volt szükség, mert a katonai arisztokráciával tudta igazolni uralmát. Holott sokkal inkább arról van szó, hogy egy erősen immobil és külső támadásoknak kitett népcsoport csakis egy erős katonai vezetőréteg segítségével tudja megvédeni magát.

De túlzottan leegyszerűsítettnek tűnik a Rózsák háborújának összefoglalása, miszerint ez az angol arisztokrácia kollektív öngyilkossága, zártkörű vérfürdője volt. Éppígy annak sincs értelme, hogy eldöntsük: a Shakespeare drámájában leírt szimbólikus jelentőségű apagyilkosság valós volt e vagy sem; a probléma nem tartozik az angol történelem nagy kérdései közé. Lehetne még szemelgetni a kurta-furcsa megállapítások eme tárházából, ám csak bemutatásuk is sokkal több teret venne el, mint amit a téma megérdemel.

A sekélyes tartalom könnyed stílusban próbál megjelenni, de a mélyebb összefüggések hiányában gyakran szellemeskedéssel, néhol kifejezetten buta magyarázatokkal nézhetünk farkasszemet - vagy inkább bulldogszemet./Lsd. a címlap angol bulldogját/

Avagy nem ugyanolyan rossz vicc ez is, mint Arthur királyt a ke-rekasztal sarkára ültetni?

A Kozmosz Könyvek sorozatban az ifjuságnak szánták ezt a könyvet. Rövid időn belül el is fogyott, de ez sokkal inkább egy "Anglia története" hiányát és a fiataloknak a Nyugat története iránti élénk érdeklődését jelzi /ha ugyan ők olvassák/, semmint a könyv értékes voltát. Bár kétségtelen, aki semmit sem tud Angliáról, annak a közhelyek is sokat mondanak, mivel azonban ilyen jellegű kiadvány már rég nem látott napvilágot, a figyelem sekélyes kielégítése nagy veszélyt jelenthet: egytörz Anglia kép kialakulását. Ugy vélem, a szerző épp ezzel a felelősséggel nem számolt.

Pató Attila

INTERU DR. SZABÓ TIBOR DOCENSSEL

Ebben az évben egyetemünkön kísérleti jelleggel, két politikaelmé-spec. koll. indult be. Az egyik a "Bevezetés a politológiába", a másik a "Fejezetek a politikaelmélet történetéből" címet viseli. Ezekről és a politológiaoktatás jövőjéről készítettünk egy beszélgetést Dr. Szabó Tiborral, a Filozófia Tanszék oktatójával.

Gondolat-jel: Kérem, foglalja össze néhány mondatban a nemrég alakult politikatudományi munkacsoport tevékenységét. Mikor és milyen céllal alakult? Honnan kerültek ki a tagjai?

Dr. Szabó Tibor: A politikatudományi munkacsoport 1985 júniusában alakult a Marxizmus-Leninizmus Tanszékcsoporthoz mellett és értelemszerűen innen került ki a csoport gerince. Igaz, hogy a Tanszékcsoporthoz mellett alakultunk meg, de nagyon szeretnénk, ha más felsőoktatási intézményekből is, így a Jogi Karról, a SZOTE Marxizmus-Leninizmus Intézetéből, valamint a főiskoláról, "bedolgozónak" fiatal oktatók. Nem szeretném túlhangsúlyozni a fiatalság kritériumát, de őszintén szólva a fiatalok azok, akik könnyebben változtatják témájukat, s a politikatudománynak, mint most beinduló tudománynak erre van szüksége. Kettős célkitűzést szeretnénk megvalósítani: egyrészt van egy kutatási feladatunk - elsősorban